

POLSKI ZWIĄZEK KULTURALNO-OŚWIATOWY
W REPUBLICE CZESKIEJ

ZARZĄD GŁÓWNY W CZESKIM CIESZYNIE

DZIECIĘCY ZESPÓŁ RYTMIKI I TAŃCA

R Y T M I K A

KN II 15542

KN 15542

DROGA DO SZKOŁY, 1986

Opracowanie muzyczne: Tadeusz Przyhoda

Choreografia: Halina Malinowa

D 190/00
5,00

RYTMIKA ma już trzydzieści lat !

... a zaczęło się od tego, że pewnego dnia opiekujący się wówczas działem tanecznym ZG PZKO instruktor, Kazimierz Ferfecki, obejrzał program, który przygotowała Helena Wojnar z dziećmi z kursów rytmiki przy Klubie Zakładowym Kopalni Franciszek w Suchej Górnej. Obejrzał - i pozazdrościł! W szybkim trybie skłonił do pozytywnej decyzji organy związkowe i jesienią 1962 roku rozpoczęły się zajęcia na kursach rytmiki. Organizacją zajęła się Janina Ferfecka, ówczesny kierownik artystyczny i choreograf zespołu OLZA, kierownictwo kursów powierzono Helenie Wojnar. Celem tych kursów miało być upowszechnianie kultury ruchowej i zapewnienie narybku dla pezetkaowskich zespołów tanecznych. Dość szybko ten zamknięty w sobie, i ograniczony jakby do roli służebnej, program okazał się niewystarczający i zbyt ciasny. Zarówno u dzieci, jak i u kierownictwa dojrzała potrzeba publicznej prezentacji własnych osiągnięć. Lekcje pokazowe, które odbywały się na zakończenie kursu pod koniec roku szkolnego, nie zaspokajały tej potrzeby. I już w pierwszym roku kursów - przy współpracy działu żywego słowa, kierowanego wtedy przez Wandę Cejnar - odbyła się dnia 23 listopada 1963 roku **REWIA DZIECIĘCA** z udziałem dzieci z kursów czeskokoczyńskiej rytmiki i kursów rytmiki przy Klubie Zakładowym Kopalni Franciszek w Suchej Górnej oraz zwycięzców pezetkaowskich konkursów recytacji. Ogromne powodzenie tej imprezy oraz występy z tym programem w terenie, zachęciły organizatorów do opracowania i przygotowania następnych programów. W trakcie przygotowań do **WIOSENNEJ PARADY TAŃCA** (1965) i dwu **REWII DZIECIĘCYCH** (1966, 1967), koncipowanych na podobnych zasadach jak rewia pierwsza, powstał pomysł na samodzielny program... i zespół! Pomysł ten polegał na tym, by mniej więcej co pięć lat (interwał czasowy pokrywający się z jubileuszem) kursy rytmiki przeistaczały się w zespół, który prezentowałby wyniki swojej pracy. W ten sposób powstał **Dziecięcy Zespół Rytmiki i Tańca RYTMIKA**. Pierwsza premiera odbyła się 31 maja 1972 z okazji 10-lecia działalności zespołu; złożyły się na nią tańce klasyczne i obrazek taneczny "Na krakowskim rynku". Program ten zaskoczył wysokim poziomem wykonawstwa, specjalnie dla zespołu napisanym librettem i wkomponowaną w całość programu poezją dla dzieci. Tymi walorami odznaczały się wszystkie kolejne premiery zespołu. Ta z roku 1975, prócz obrazka tanecznego "Zabawki Ani", wzbogaciła repertuar zespołu o "Suitę polską" (polskie tańce ludowe), którą powtórzono na 15-lecie zespołu w roku 1977. W programie premier na 20-lecie (1983) i 25-lecie (1987) zespołu pojawiły się - obok tańców polskich - tańce śląskie, tańce innych

narodów słowiańskich, etiudy gimnastyczne i układy taneczne rozwijające pewien temat i akcję. W omówieniach prasowych programów RYTMIKI bardzo często podkreślano łączenie tańca ze słowem, co w naszych warunkach miało szczególne znaczenie i wymowę. Role "małych konferansjerów" pełnili kolejno Ewa Marciniak (z domu Böhm), Roman Kolasa i Leszek Wronka, Jola Zeguers (z domu Kubisz) i Franek Humel, Lenka Pešák, Michaela Kúdelka i Tomasz Paseka. Nowością w pracy RYTMIKI stały się Koncerty Wychowawcze (1989, 1991), które cieszyły się dużą popularnością zarówno wśród dzieci, jak i dorosłych. Koncerty te zaprezentowano także szkołom czeskim.

W ciągu 30 lat RYTMIKA brała udział w konkursach dziecięcych i młodzieżowych na wszystkich szczeblach, łącznie z centralnym (wyróżnienia i dyplomy na Ogólnopanstwowym Przeglądzie Zespołów Dziecięcych w 1984 i 1986), występowała na centralnych imprezach związkowych (Festiwale, MDK, MOKiP, choinki noworoczne, karnawały dziecięce). Ma na swoim koncie ponad 170 występów "od Bogumina po Mosty", wyjeżdżała także do Polski (m. in. Cieszyn, Bielsko, Jaszowiec), na Słowację (Żyliną) i do Czech (Kladno). Posiada brązową, srebrną i złotą Odznakę Honorową PZKO "ZA ZASŁUGI" (1972, 1977, 1982).

Swój wysoki poziom artystyczny zawdzięcza RYTMIKA w dużej mierze kadrze wysoko kwalifikowanych kierowników i współpracujących z nimi fachowców. Poza kierownikami artystycznymi choreografię dla zespołu opracowywały - Janina Ferfecka, Zdena Kyselá, Anna Wałach, muzykę komponowali - Eugeniusz Fierla, Bronisław Liberda i Tadeusz Przyhoda, scenariusze i słowo wiążące pisały Wanda Cejnar i Renata Putzlacher, dekoracje projektowali Władysław Cejnar, Adolf Bartosz i Franciszek Kowolowski. Nie sposób wręcz ocenić pracy Szatni Teatralnej ZG PZKO, która szyje i opiekuje się kostiumami dla RYTMIKI, oraz ludzi dobrej woli, którzy bezinteresownie wyjeżdżają z zespołem na występy, pełniąc tam role dozoru pedagogicznego, garderobianych i fryzjerów.

Na co dzień życie RYTMIKI toczy się normalnym trybem w sali Klubu PZKO przy ulicy Bożka, gdzie w poniedziałki i czwartki odbywają się zajęcia w grupach podzielonych według wieku. A rozpiętość wiekowa ogromna, bo od lat 4 do 14. Średnia roczna frekwencja na kursach rytmiki waha się ostatnio od 80 - 100 dzieci. Wszyscy uczą się sztuki tanecznej, by za pięć lat pod nazwą Dziecięcego Zespołu Rytmiki i Tańca RYTMIKA zaprezentować zdobyte umiejętności, sprawność i kulturę ruchową, zachwycić krakowiakiem czy rock and rollem.

Wanda Cejnar

HELENA WOJNAR

Kierownik artystyczny RYTMIKI w latach 1962 - 1986

Pani HELENA WOJNAR poświęciła całe zawodowe życie - nauczaniu tańca. Swoją bogatą wiedzę i umiejętności w tej dziedzinie zdobywała najpierw jako tancerka zespołu tanecznego Domu Kultury w Cieszynie, następnie - po absolwowaniu licznych seminariów i kursów tańca - już jako instruktor przyzakładowych zespołów tanecznych CELMY I JUWENII w Cieszynie. W pionierskich latach Sceny Polskiej, kiedy to w każdym sezonie wystawiano co najmniej jedną komedię muzyczną lub wodewil, a teatr angażował do tych przedstawień muzyków i tancerzy, tańczyła przez 4 sezony (1956/57 do 1959/60) w Teatrze Cieszyńskim w Czeskim Cieszynie. Od 1960 - 1968 roku prowadziła kurs rytmiki przy Klubie Zakładowym Kopalni Franciszek w Suchej Górnej. W tym czasie ukończyła dwuletni kurs przy Ludowym Konserwatorium w Ostrawie uzyskując dyplom i uprawnienia nauczyciela rytmiki i tańca. W 1962 rozpoczęła pracę instruktorską w czeskokieszyńskiej RYTMICE, gdzie spędziła tzw. swoje najlepsze lata. W 1986 przekazała kierownictwo RYTMIKI swojej wychowawce, Halinie Malinowej. Od 1992 - poza sporadycznymi zajęciami w czeskokieszyńskiej RYTMICE - prowadzi RYTMIKĘ w Nawsiu, która jest drugim, po Czeskim Cieszynie, kursem rytmiki dla dzieci, jaki powstał przy ZG PZKO.

W ciągu 24 lat pracy w czeskokieszyńskiej RYTMICE pani Helena przygotowała i wystawiła 9 całowieczorowych programów (z tego 2 przy współpracy Haliny Malinowej). Polem jej działania były rytmika, taniec ludowy i klasyczny. "Bardzo lubię klasykę - wyznaje pani Helena - ale ta wymaga twardej dyscypliny. Moim największym osiągnięciem w tym zakresie było chyba to, że w jednej grupie, którą prowadziłam przez 9 lat, po 7 latach dziewczyny stanęły na puentach."

Pracę Heleny Wojnar cechowały dokładnie obmyślony i określony cel, systematyczność i dyscyplina. "Nie wszystkim to się podobało - mówi pani Helena. - Trzeba jednak wiedzieć, do jakiego celu się dąży. Ja chciałam dzieci czegoś nauczyć, może też i trochę wychować." Była pionierem w dziedzinie upowszechniania rytmiki w naszym ruchu tanecznym, na długie lata określiła styl tej pracy i spopularyzowała zupełnie nowy rodzaj działalności, jakim stała się w pracy z dziećmi - rytmika.

HALINA MALINOWA

Kierownik artystyczny RYTMIKI w latach 1986 - 1991

Biografię artystyczną pani HALINY MALINOWEJ można by rozpocząć od stereotypowego wstępu: "Już od wczesnego dzieciństwa... itp. itd." - i nie byłoby w tym żadnej przesady, ponieważ rzeczywiście już w wieku przedszkolnym rozpoczęła ona naukę tańca. Początkowo wyłącznie na swój własny użytek. Dziewięć lat zajęć na kursach rytmiki - pod opieką pedagogiczną Heleny Wojnar - zaowocowało jednak głębszym zainteresowaniem tą dziedziną i nagle, już z pierwszej klasy gimnazjalnej, nastąpiła ucieczka na pięcioletnie studium na wydziale tańca ostrawskiego konserwatorium. Już na czwartym roku została zaangażowana do zespołu baletowego Państwowego Teatru w Ostrawie. Tańczyła w tym zespole do 1991 roku. Obecnie pracuje w Podstawowej Szkole Artystycznej w Hawierzowie, gdzie prowadzi zajęcia na kursach rytmiki i tańca. Rozpoczęła także studia wyższe na wydziale pedagogiki tańca JAMU w Brnie.

Pracę pedagogiczną w czeskokocieszyńskiej RYTMICE rozpoczęła jeszcze pod kierownictwem Heleny Wojnar prowadząc zajęcia z wybraną grupą dzieci. Z nimi opracowała obrazek taneczny DROGA DO SZKOŁY i w 1986 roku zdobyła dla czeskokocieszyńskiej RYTMIKI pierwsze miejsce w kategorii dla najmłodszych na Ogólnopństwowym Przeglądzie Zespołów Dziecięcych w Kladnie. Na jesieni 1986 roku objęła kierownictwo artystyczne RYTMIKI i prowadziła ją do 1991 roku. Wspólnie z Heleną Wojnar opracowała program na 25-lecie RYTMIKI (1987). Przy współpracy choreograficznej Janiny Ferfeckiej i Heleny Wojnar wystawiła 2 koncerty wychowawcze dla szkół (1989, 1991), które cieszyły się dużą popularnością.

Zainteresowania artystyczne pani Haliny skupiały się na tańcu klasycznym i charakterystycznym. Jej układy taneczne, takie jak **Taniec słowiański**, **Wariacje taneczne**, **Taniec kucharzy**, **Taniec marynarzy** czy **Na spacerze**, miały wyraźnie określony styl i świadczyły o tym, że w strukturze muzyki stara się ona odnaleźć akcję, a w tańcu czy ruchu - wyraz.

"W tańcu przywiązuję wielką wagę do wyrazu - mówi pani Halina - i dlatego usiłuję o to, by dzieci wykazywały jak najwięcej inicjatywy własnej. Lubię, kiedy improwizują. Nie oznacza to, że neguję klasykę. Nie, nie! Klasyka jest podstawą i bez niej nie byłoby nowoczesnego tańca scenicznego. Zaś taniec nowoczesny, wbrew ogólnemu mniemaniu, wymaga przede wszystkim wielkiej dyscypliny. Przykro mi, kiedy czasami muszę walczyć z dziećmi o to, czego chciałabym je nauczyć, a nie mogą pozwolić na coś, czego one chcą. Ja zaś chcę, żeby pokochały muzykę, i to nie tylko dyskoteczkową."

MARTA MIKULA

Kierownik artystyczny RYTMIKI od roku 1991

Panią MARTE MIKULA na co dzień spotkać możemy w szkole podstawowej w Czeskim Cieszynie - Sibicy. Prowadzi klasę dyslektyków, czyli dzieci mających problemy z czytaniem i pisanem, jest więc pani Marta pedagogiem specjalnym. Zawsze bowiem pociągało ją to, co było niezwykle, odstępujące od normy. Dlatego oprócz rehabilitacji ukończyła logopedię, zajmującą się usuwaniem wad wymowy dzieci.

Z tańcem związana była od swych najmłodszych lat - najpierw w RYTMICE, potem w OLZIE. Swoje umiejętności i zainteresowania rozwijała na kursach dla instruktorów polonijnych zespołów w Lublinie, dyplom (z wyróżnieniem!) uzyskała w roku 1987.

Kierowniczką RYTMIKI jest drugi rok, prowadzi zajęcia dla wszystkich grup, najchętniej jednak pracuje z najmłodszymi dziećmi oraz z grupą najstarszą, której członkowie - jeden po drugim - zaczynają przerastać (nieraz dosyć znacznie) swoją kierowniczkę. Wzrostem oczywiście!

Druga część programu jubileuszowego RYTMIKI to pierwsza samodzielna praca pani Marty - własne układy i żmudna praca nad ich doprowadzeniem do perfekcji, której uczyły ją jej dawne kierowniczki w RYTMICE i OLZIE, panie Wojnarowa, Wałachowa, Ferfecka.

"Zależy mi na pobudzaniu własnej inwencji twórczej dzieci. - mówi pani Marta - Nie lubię, kiedy dzieci niewolniczo naśladują dorosłych, choćby było to naśladownictwo bezbłędne. Wolę dzieci z pomysłami, polotem, fantazją. Dlatego też moje propozycje układów ćwiczeń czy tańców nieraz konsultuję z dziećmi i przyjmuję ich sugestie. W niejednym wypadku właśnie dzieci podsunęły mi rozwiązania nawet lepsze od moich własnych. To mi bardzo odpowiada, wtedy jestem najbardziej zadowolona ze swej pracy w RYTMICE!"

hak

TADEUSZ PRZYHODA

Korepetytor i akompaniator

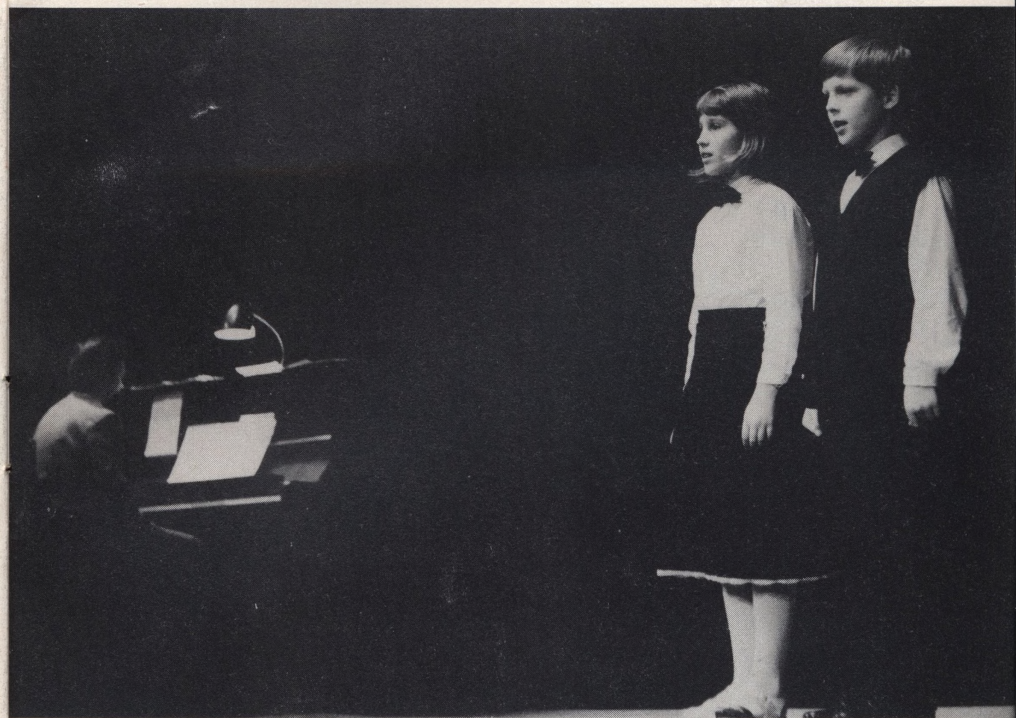
Najstarszym stażem członkiem kierownictwa RYTMIKI jest pan TADEUSZ PRZYHODA rodem z Trzyńca, zamieszkały w Bystrzycy. W początkowym okresie działalności zespołu jego korepetytorem był pan Bronisław Liberda, pan Przyhoda zasiadł za klawiaturą "Petrofa" na Bożka w połowie lat 60. i z mniejszymi przerwami gra po dziś dzień. W poniedziałkowe i czwartkowe popołudnia zaraz po pracy w Hucie Trzynieckiej przyjeżdża do Czeskiego Cieszyna na zajęcia RYTMIKI. Bacznie obserwuje dzieci, ich ruchy i rytm poszczególnych ćwiczeń. Gra "pod nogi" - jak to trafnie określiła aktualna kierowniczka zespołu, pani Marta. Wyczuwa rytm i wie, kiedy jaka melodia najlepiej podpowie dzieciom odpowiedni ruch.

RYTMIKA zawsze korzystała z muzyki na żywo, jej kolejne kierowniczki nie były zwolenniczkami muzyki reprodukowanej. Tak więc pan Tadeusz miał (i ma) pole do popisu. Jego granie to wielka improwizacja dostosowana do potrzeb zespołu. Korzysta z różnego rodzaju muzyki, nieraz sam robi aranżacje utworów.

Pan Tadeusz przyszedł do RYTMIKI jako nastolatek, dziś jest ojcem czwórki dzieci a na zajęciach RYTMIKI akompaniuje już drugiej generacji "zespolaków" (w niejednym wypadku są to dzieci dawnych jej członków). Przybyło mu więc nieco lat, ale znosi to dobrze, ma bowiem na to swój własny sposób. Jaki?

"Niedawno oglądałem w telewizji program, w którym mocno zachwalali i polecali nalewkę czosnkową jako doskonały eliksir młodości. Ja mam lepszy - współpracę z RYTMIKĄ!"

hak

Koncert Wychowawczy zapowiadali Michaela Kúdeľka i Tomasz Paseka

KUJAWIAK, 1991
Choreografia: Janina Ferfecka

WARIACJE TANECZNE, 1991
 Muzyka: Franz Schubert
 Choreografia: Halina Malinowa

POLKA ŚMIESZKA, 1991
 Choreografia: Helena Wojnar

WALC, 1972

Muzyka: Piotr Czajkowski

Choreografia: Helena Wojnar

WALC ROMANTYCZNY, 1972

Muzyka: Piotr Czajkowski

Choreografia: Helena Wojnar

NA KRAKOWSKIM RYNKU, 1972

Scenariusz: Wanda Cejnar

Muzyka: Eugeniusz Fierla

Choreografia: Helena Wojnar

Scenografia: Władysław Cejnar

ZABAWKI ANI, 1975

Scenariusz: Wanda Cęjar

Muzyka: Tadeusz Przyhoda

Choreografia: Helena Wojnar

Aktualnie – "najstarsza" grupa w RYTMICE

Wydał ZG PZKO jako 11. publikację
 Czeski Cieszyn, 1993
 Redakcja: Wanda Cejnar
 Projekt okładki: Franciszek Kowolowski
 Opracowanie graficzne: Władysław Szpyrc
 Zdjęcia: Władysław Wojnar, Wiesław Przeczek
 Skład: Bohuslav Labaj, Trzyniec
 Druk: PROprint, spół. z o. o., Czeski Cieszyn
 Nakład 600 egz.

KRAKOWIAK, 1975
Muzyka: Eugeniusz Fierla
Choreografia: Helena Wojnar

KN II 15542

